

AI Akt z pohledu ochrany osobních údajů

prezentace

České právo a informační technologie 2024

Ústav práva a technologií MUNI

12. 9. 2024

Soňa Matochová, Úřad pro ochranu osobních údajů

OSNOVA

- I. Cíl prezentace, analýza vztahu AI aktu a ochrany osobních údajů
- II. Zadání otázek k tématu
- III. Fenomén AI v současné době, etická hlediska, příklady statistických údajů
- IV. AI akt platnost a účinnost, tv. dělená působnost, cíle, principy
- V. Vztah AI aktu a ochrany osobních údajů
- VI. Závěry

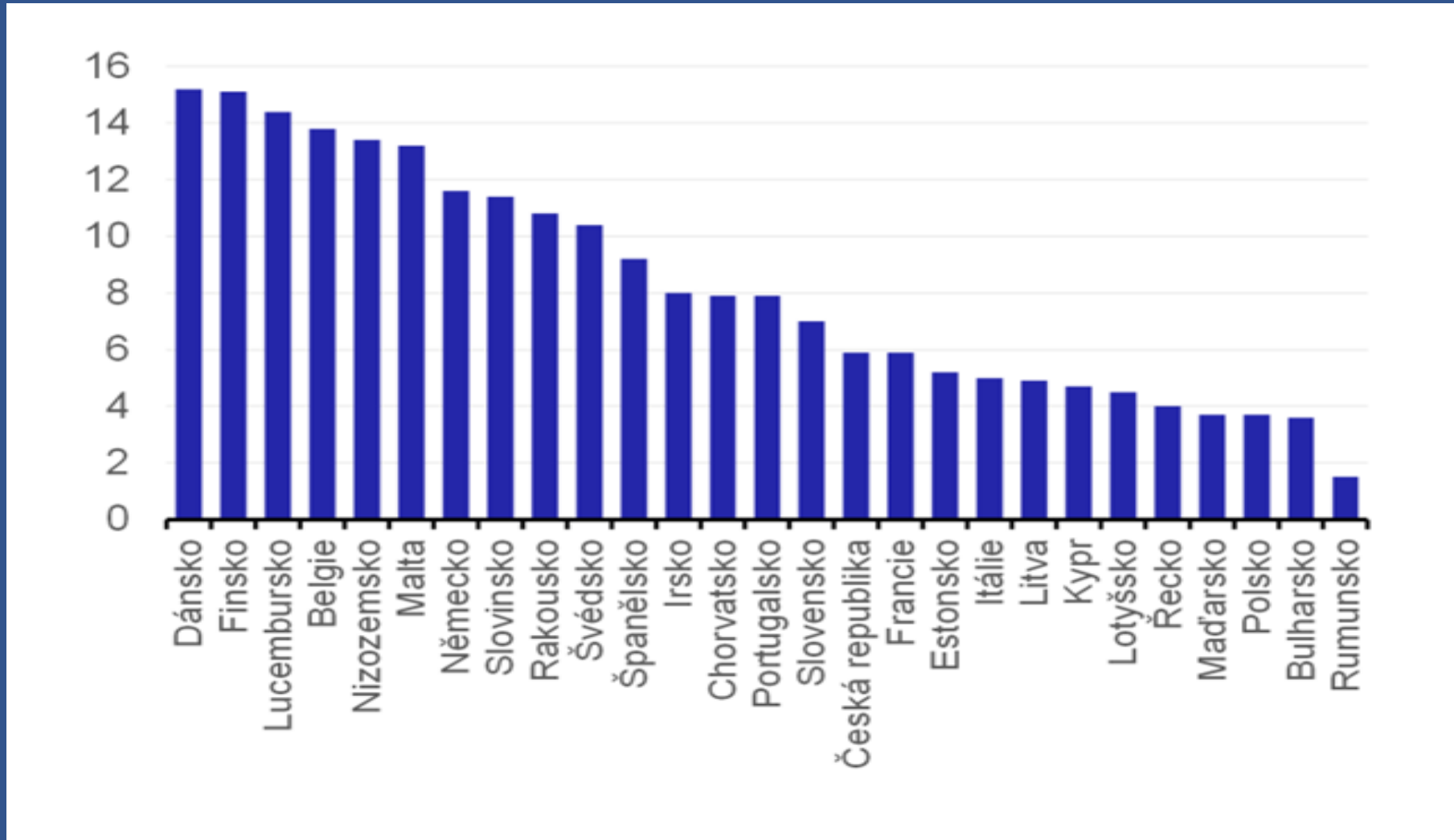
Otázky, které by měla zodpovědět tato prezentace?

- Do jaké míry je vztah AI aktu a osobních údajů jasný, s jakými problémy je třeba se vypořádat, lze již nyní popsat požadavky na ochranu osobních údajů při používání systémů AI?
- Odpovídá na tuto otázku právní úprava?
- Potřebuje mít praxe představu o základním nastavení vztahu AI a ochrany osobních údajů?
- Jak lze v praxi zajistit soulad s požadavky ochrany osobních údajů? Co pro to může provozovatel systému AI udělat?

FENOMÉN AI V SOUČASNÉ DOBĚ

- Brit Stuart Russell, autor knihy Jako člověk s podtitulem Umělá inteligence a problém jejího ovládnutí, uvádí, že v roce 2013 dospěl k přesvědčení, že *problém umělé inteligence je možná jednou z nejdůležitějších otázek, před kterou lidstvo stojí.*
- Asilomarské AI principy, jedny z prvních principů formulovaných pro oblast AI z roku 2017 (týkají se provádění výzkumu, obsahují etická a hodnotová hlediska, respektování humanity)
- Etické požadavky na AI v dokumentech mezinárodních organizací, např. EU, OECD, OSN

Používání AI v % podniky v členských státech EU roce 2023,
zdroj Eurostat

Rizika spojená s AI v % v členských státech EU, zdroj Eurostat

AI AKT Úvodní poznámky

- Evropský akt či nařízení o umělé inteligenci, publikované v OJ pod číslem 2024/1689/EU (dále nařízení AI), byl přijat 13. 6. 2024, vstoupil v platnost 1. 8. 2024, a jako celek bude účinný od 2. 8. 2026. Nařízení nicméně předpokládá postupné nastoupení účinnosti v některých oblastech, např. část týkající se zakázaných systémů AI bude účinná od 2. 2. 2025.
- Primárním cílem nařízení je vytvořit harmonizovaný vnitřní trh se systémy umělé inteligence v EU, podpořit zavádění této technologie a vytvořit příznivé prostředí pro inovaci a investice. Zároveň nařízení AI vyžaduje, aby umělá inteligence vyvinutá a posouzená v EU byla důvěryhodná a obsahovala záruky základních práv občanů včetně ochrany osobních údajů.

AI Akt Základní východiska

Promítnutí požadavků na důvěryhodnost systémů AI a respektování základních práv při jejich používání nařízení AI realizuje prostřednictvím principu posouzení rizik, který spočívá v tom, že čím vyšší riziko představuje použití daného systému umělé inteligence, tím přísnější pravidla pro něj platí.

Pro klasifikaci určitého systému AI jako vysoce rizikového je zvláště relevantní právě míra nepříznivého dopadu takového systému AI na základní práva chráněná Listinou EU. V tomto směru nařízení rozlišuje použití systémů umělé inteligence, jejichž uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání (dále používání) je zakázané, a systémy s vysokou mírou rizika, které mohou být používány, pokud splňují požadavky stanovené nařízením AI; v principu se požaduje, aby byly transparentní a byly doprovázeny řadou záruk.

Dodržení zásad ochrany osobních údajů je součástí těchto požadavků.

AI Akt Zakázané postupy

Nařízení o AI v čl. 5 odst. 1 vyjmenovává systémy způsobilé závažně porušit základní práva a hodnoty EU, jejichž použití zakazuje. Jedná se především o systémy, které využívají

- podprahové, záměrně manipulativní či klamavé techniky ve vztahu k uživatelům,
- systémy AI, které využívají zranitelnosti fyzických osob např. v důsledku jejich věku, zdravotního postižení nebo specifické sociální a ekonomické situace,
- systémy využívající *social scoring*,
- systémy založené výhradně na profilování nebo posouzení osobnostních znaků a vlastností,
- systémy využívající databázi *face recognition*, systémy umožňující zjišťování fyzických emocí na pracovišti a ve vzdělávacích institucích.
- Další část ustanovení čl. 5, konkrétně odst. 2, je věnován systémům biometrické identifikace na dálku v reálném čase ve veřejně přístupných prostorech, kde se mohou uplatnit výjimky při splnění stanovených podmínek.

AI akt vysoce rizikové systémy

Článek 6 a Příloha III uvádí následující oblasti

- Systémy biometrické identifikace, pokud je jejich použití povoleno podle práva Unie nebo vnitrostátního práva
- Řízení a provozování kritické infrastruktury
- Vzdělávání a odborná příprava
- Zaměstnanost, správa pracovníků, přístup k samostatné výdělečné činnosti
- Vymáhání práva
- Migrace, azyl a správa hraničních kontrol
- Správa soudnictví a demokratické procesy

AI Akt a osobní údaje

Preambule bod 10

Nařízením AI není dotčeno uplatnění stávajícího práva Unie upravujícího zpracování osobních údajů, včetně úkolů a pravomocí nezávislých dozorových úřadů příslušných pro sledování dodržování těchto nástrojů.

- Tímto nařízením nejsou dotčeny povinnosti poskytovatelů systémů AI a zavádějících subjektů v jejich úloze správců nebo zpracovatelů údajů vyplývající z práva Unie nebo vnitrostátního práva o ochraně osobních údajů, pokud návrh, vývoj nebo používání systémů AI zahrnuje zpracování osobních údajů.
- Je rovněž vhodné vyjasnit, že subjekty údajů nadále požívají všech práv a záruk, které jim tyto právní předpisy Unie přiznávají, včetně práv souvisejících s výhradně automatizovaným individuálním rozhodováním, včetně profilování.
- Harmonizovaná pravidla pro uvádění na trh, uvádění do provozu a používání systémů AI stanovená v rámci tohoto nařízení by měla usnadnit účinné provádění a umožnit výkon práv subjektů údajů a dalších prostředků ochrany zaručených právními předpisy Unie v oblasti ochrany osobních údajů a dalších základních práv.

AI Akt a osobní údaje

Článek 2 odstavec 7

Na osobní údaje zpracovávané v souvislosti s právy a povinnostmi stanovenými v tomto nařízení se vztahuje právo Unie o ochraně osobních údajů, soukromí a důvěrnosti sdělení.

Tímto nařízením nejsou dotčeny nařízení EU 2016/679, směrnice EU 2016/680, ani směrnice 2002/58/ES, aniž jsou dotčeny čl. 10 odst. 5 a čl. 59 tohoto nařízení.

Zároveň některé výjimky či naopak dodatečné povinnosti,

např. čl. 26 odstavec 9 stanoví povinnost provést posouzení vlivu zavádějícími subjekty podle čl. 35 nařízení 2016/917 nebo čl. 27 směrnice 2016/680.

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ

- ZÁKONNOST, KOREKTNOST A TRANSPARENTNOST
- ÚČELOVÉ OMEZENÍ
- MINIMALIZACE ÚDAJŮ
- PŘESNOST (OSOBNÍCH ÚDAJŮ)
- OMEZENÍ ULOŽENÍ
- INTEGRITA A DŮVĚRNOST
- **ODPOVĚDNOST**

= platí i pro oblast AI (systémy AI)

Závěry

- GDPR a AI Akt jsou z právního hlediska dvě různé komplexní právní úpravy, zároveň provázanost.
- Je potřebná znalost obou norem poskytovateli systémů AI či zavádějícími subjekty, zejména je potřebná znalost jejich vzájemného vztahu, ten je v principu popsán v AI aktu, který odkazuje na to, že ochrana osobních údajů není AI Aktem dotčena.
- AI Akt odkazuje na použití obvyklých nástrojů ochrany osobních údajů, to má význam pro provozovatele systémů AI, které vědí jak postupovat.
- I v oblasti AI jsou plně zachována práva subjektů údajů platná v právním rámci ochrany osobních údajů.
- Ve světě, kde je AI nástrojem, který je součástí různých politik, postupů, procesů, které používá občan, je třeba rozumět těmto procesům a roli AI, zejména z pohledu jejich dopadu na základní práva. To by měli zohlednit jak subjekty, které vyvíjejí či provozují systémy AI, tak dotčení občané.
- Zvlášť velký důraz je klade na ochranu nezletilých, zranitelných skupin a základních práv občanů.

Děkuji za
pozornost!

Obrázek vytvořila AI na základě požadavku
vytvořit obrázek k prezentaci tématu AI + GDPR.